

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Thomae Młodzianowski, Polonie, Societatis Jesu,
Prælectionum Theologicarum Tomus ...**

De Metaphysica, Logica, Octo Libris Physicorum, Generatione, Corruptione
Et Anima

Młodzianowski, Tomasz
Moguntiae Et Dantisci, 1682

Punctim Difficultatis 1. An sine entiate modali salvari possit Actio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95667](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95667)

definitio conveniat naturæ, non ideo est mala, quia tota definitio animalis conveniat homini; non ideo tamen est mala & universaliter definitionis superioris rationis debet inferioribus convenire, est autem species, efficientis natura. Cæterum à natura distinguitur efficiens ut sic, quia efficiens ut sic, non exigit esse substantia, secus natura, &c. &c. Quod autem hæc definitio non competat omnibus aliis causis, ex dictis colligitur, quia nulla alia determinat ad esse, quâ esse, non enim determinat finalis ad esse, quâ esse, sed ad esse, subratione talis boni, causa etiam materialis, non determinat ad esse, quâ esse, sed determinat ad esse recepti, & formalis, ad esse actuati; sola efficiens determinat ad esse, quâ esse, & confert sola, existentiam quâ talem. Est item hæc definitio distincta à definitione causæ ut sic, ob reduplicationem esse quâ esse, & reduplicationem existentia quâ talis.

Quia autem natura efficientis non melius explicari potest, quàm explicando actionem, quæ est causalitas efficientis. Hinc sit

DIFFICULTAS I.

Quid sit actio Efficientis?

Modalistæ dicunt, actionem esse Entitatem superadditam, negant Nominales. Ex professo multo huc concernentia tractabuntur, ubi de Unionem, quem tractatum præstaret prius legere.

Punctum Difficultatis I.

An sine entitate Modali salvari possit Actio?

DICENDUM EST; *Quod non:* PROBATUR argumento aliàs repetendo. Impossibile est transire à contradictorio ad contradictorium, sine sufficienti mutatione; ergo etiam impossibile est transire à non esse agentis ad esse agentis, sine sufficienti mutatione. Utraque hæc propositio manet aliàs probata. Sed nisi ponatur entitas modalis, non ostendetur sufficiens mutatio, à non esse agentis, ad esse agentis. Ergo. Subsumpti.

Antecedens prob. Potest esse entitas ignis A. producentis, & entitas ignis B. qui supponitur, nunc productus ab igne, & non esse actio ignis A. in ignem B. Ergo nisi ponatur entitas modalis, non ostendetur sufficiens mutatio ad transitum à non esse agentis ad esse agentis. Quod ipsum probatur. Non enim hæc sufficiens mutatio erit in ipsis entitatibus ignis A. & ignis B. ut dictum, non in entitate modali interveniente, quia tu illam negas, non

in aliquo alio, quod sufficiat, quid enim illud tale est? Ergo.

RESPOND. PRIMO usitatis phrasibus, quando effectus habet actum huius ab hoc, non potest non esse ignis A. causa, & ignis B. effectus.

CONTRA, potest esse entitas ignis A. & entitas ignis B. & non esse entitas ignis B. habens actum huius ab hoc. *Neg. valet*, si dicas transire seipsò, hoc enim aliàs refutabitur, refutatumque manet in Materia de Distinctione Modali, sed insuper.

CONTRA est, ly seipsò transire non est aliquid præter entitatem ipsiusmet ignis B. transeuntis, ex quo sic arguitur. Potest esse entitas ignis B. adeoque omnia, quæ realiter sunt, & nemine cogitante, sua entitas, & non esse ab igne A. ergo illud seipsò transire, identificatum realiter ipsi igni B. non est sufficiens mutatio, ad transitum à non esse agentis, ad esse agentis. Neque ulterius valet, si dicas: Quod esse hoc ab hoc sit aliquid formaliter distinctum, hoc enim aliàs impugnatum, impugnabitur infra; nunc succederet dicere, formalitas illa est identificata realiter ipsiusmet igni B. quò posito sic urgetur. Potest entitas ignis B. cum omnibus sibi identificatis realiter, adeoque etiam cum illa formalitate, prout identificata, & non esse ab hoc igne A. ergo formalitas illa non est sufficiens mutatio, ut transeat ignis A. à non esse causantis, ad esse causantis. Ea quæ dici possunt de voluntate & concursu DEI, alibi refutantur.

RESPOND. SECUNDO. Sufficiens mutatio ad hoc, ut hæc causa censeatur causare hunc effectum, est, si alia causa illum non producat.

CONTRA PRIMO. Ponamus, quòd omnes causæ, quæ possibiliter possunt producere illum effectum, concurrant ad illius productionem, per quid, ergo transibitur à non esse producentis, ad esse producentis, non possunt transire per negationem, quòd aliæ non producant, producant enim omnes, quæ producere possunt, ergo ista negatio non est sufficiens transitus à non esse causantis, ad esse causantis, illudque potius, quod adferes, si legitimum erit, salvabit sufficientem mutationem.

Neque valet, si dicas, sequi ex hac ratione, possibile esse infinitum actu, siquidem si omnes posibles causæ efficerent eundem effectum, essent infinitæ actu; non inquam valet, quia suppositio nihil ponit in rebus, Ly autem, ponamus, suppositionem importat. Deinde nego esse possibile, ut actu ad hoc assumatur, nec id habent termini rationis, licet possint assumi actu, nō tot quin plures, quanquam sive id per possibile, sive per impossibile fiat,

fiat, supponi id posset, quod sufficit ad nostrum intentum.

CONTRA SECUNDO. Quia id, quod est sufficiens mutatio, quare ex non agente fiat causa agens, illud est, quod responderi potest, quare hæc causa agat, sed quod alia causa non agat, non est sufficiens responsio, quare hæc agat. Quod ipsum probatur, quia si quærā, quare ista causa nō agit, respondebis, quia illa agit; si autem quærā, quare illa agit, respondebis: quia illa non agit, quod est idem, per idem dicere, nec difficultatem tangere, recursusque ad ipsam entitatem, extra nihil positam, in præsentia non potest dari, sicut datur in materia de Creatione, quia ipsa positio entitatis, non est in creatis, ex dictis, sufficiens ratio agendi.

CONTRA TERTIO, illud, quod est causam non agere, vel est quid positivum, vel quid negativum: si est quid positivum, quid illud est? cum etiam causis non existentibus verè competat non agere, etsi non agere est quid positivum, cur ergo etiam agere, non erit quid positivum? quod si non agere est quid negativum, ergo quod causa hæc agat, erit illud, quod de illa negetur, negatio scilicet, quod non agat, adeoque, ut dicit Arriaga, erit negatio negationis.

Coincidit hæc alia responsio, cum illa, transiri scilicet à non esse agentis, per hoc, quia Deus miraculosè non impedit, quo minus hæc causa agat, ita ut causari hanc lucem à sole non aliud sit, quàm esse lucem & solem non impeditum miraculosè ne agat.

CONTRA, impedimentum illud, vel est aliquid negativum, vel aliquid positivum: si est aliquid negativum, ergo agere causam, erit dicere negationem illius negativi, adeoque dicere negationem negationis; si autem illud impedimentum est aliquid positivum, ergo etiam reliquas causas, non agere est aliquid positivum, cum tamen non agere etiam non existentibus competat.

Deinde, sublati aliis omnibus impedimentis, non repugnat adhuc Deum denegare suum concursum, quem quæro cui denegat? non ad entitatem solis, v.g. hæc enim supponitur existere; non ad entitatem lucis, quia etiam hæc supponitur existere, & non ex vi actionis solaris, non ad meram formalitatem, vel conceptibilitatem, quia ad has nullus datur concursus: Ergo ad Modalitatē aliquam, quam importet actio, nihil enim aliud cogitari potest.

Denique actio aliqua non est negatio impedimenti, ergo & actio, ut sic non rectè definitur per negationem impedimenti. Antec. probatur, conservatio miraculosa, quā locò solis conservaret candela lucem, est aliqua actio, sed hæc, non est, non impeditio sola, cuius enim esset, hæc non impeditio? Et certè censetur Deus tunc concurrere, cum candela,

ad aliquid, etiam à parte candelæ se tenēs quod non sit ipsa entitas lucis, cum hæc possit esse & non esse concursus ad aliquid à parte candelæ, tanquam conservantis se tenens, & hoc non aliud est, quàm aliquid positivum, non aliud autem, quàm Modalitas aliqua.

RESPONDETUR TERTIO. Duplices posse spectari causas, quasdam ex quibus necessario pendet effectus, quale est verbum mentis seipsò dependens ab intellectu, qualis est positio creaturæ &c. Rursus aliæ sunt causæ, à quibus non necessario pendet effectus, sed potest ab alia causa pendere, qualis causa est ignis A, respectu B. causæ priores sunt ejus naturæ, ut dum causant, non debeat esse effectus causæ primæ, in ipsa ratione causæ formaliter acceptæ, inclusus, non in isto sensu, quasi cū illo simultaneo concursu non concurrat Deus, sed in hoc sensu: quia postquā Deus voluit entitatem illorum, non debet habere aliam specialem voluntatem, per quam velit, ut entitati causæ, invariabiliter competat ratio causæ, per ordinem ad effectum, respectu cuius, est invariabilis: jam autem causæ variabiles, præter entitatē, quā vult entitates illarum, indigent speciali voluntate ad hoc, ut causent ita, ut sine hac voluntate Dei ratione causæ habere nō possint.

CONTRA A capite. Tum quia quærere restat; quæ sit sufficiens mutatio, ut trāseat Deus à non esse id volentis, ad esse id volentis, de quo argumento aliās. Tum quia quærere restat; quid respondeat illi efficaci voluntati, cum ipsa entitas effectus sola, non sit sufficiens responsivum, cum illa possit esse, & non esse huic decreto, quod Deus vult illum ab hoc produci responsiva; sed responsiva alteri decreto, per quid ergo constituetur iste potius agens? Sed cum Nominalibus.

OBJICITUR PRIMÒ. Si actio est aliquid præter entitatem ipsius effectus, vel pendet per seipsam à causa, vel nō pendet per seipsam: Si non pendet per seipsam, ergo dabitur processus in infinitum: ad hanc enim actionem, danda erit alia actio, & ad hanc aliam alia, & sic ulterius; Quod si dicas, pendere per seipsam, ergo pendeat & effectus per seipsum: & quamvis penderet per seipsum, adhuc penderet per distinctam à se actionē, quia etiam creatura essentialiter pendet à Deo, & tamen pendet per distinctā à se actionē: ergo idem dicendum erit de actione comparata ad suam causam.

RESPOND. Modalitatem illam (quidquid sit, an in illa formaliter consistat actio) seipsā pendere, quia non potest esse à parte rei, & non esse ab hac causa, jam autē potest esse effectus, & non ab hac causa. Cujus ulterior ratio est, quia si seipsā non dependeret illa modalitas à causa, & esset essentialis determinatio agendi, & nō esset: esset, ut supponitur, ob naturam modi; non esset autē, quia posset nō dependere

ab hac causa, utpotè ad dependendum, indigens determinativo. An autem creatura se ipsa pendeat à Deo, de hoc infra. Quando autem hic obijciunt aliqui, indivisibiliterne an divisibiliter actio pendeat à causa, ad id responderi retorquendo potest; an scilicet effectus divisibiliter, an indivisibiliter pendeat à causa.

OBJICITUR SECUNDÒ. Actio & terminus debent commensurari; sed si esset actio quid superadditum, non commensurarentur, nam actio, v. g. generativa esset instantanea, terminus autem, seu genitum esset permanens.

RESPOND. Quidquid sit, an ipsa actio formaliter sit quid superadditum, rectè dici potest, actionem & terminum proportionaliter accepta, commensurari, & sic dum solò instanti durat generatio solis, etiam instanti sit genitum, quia tale, quod est terminus generationis. Sed actio & terminus impropotionaliter accepti non commensurantur, & sic terminus, quia conservatus, adeoque prout permanens, non commensuratur actioni, quia generatio est, instantaneèque perficitur. Deinde retorquetur argumentum, quomodo scilicet termino, qui permanens est, proportionetur & identificetur, generatio, quæ est transiens.

OBJICITUR TERTIÒ. In divinis una Persona producit aliam, & non per aliquid superhuadditum; ergo & in creatis.

RESPOND. Non intervenire in divina productione, quidquam realiter superadditum ipsi naturæ divinæ, quia quæ in Deo sunt, identificantur eidem; intervenit tamè aliquid virtualiter intrinsicè distinctum, nempe in productione verbi ipsa dictio, distincta virtualiter à natura, & communi intellectione; & in processione Spiritus Sancti intervenit spiratio, itidem distincta: quia autem creatura non est capax talis processions virtualiter distinctæ, & quia non est necesse, ea, quæ creaturæ competunt, esse entitatem creaturæ, poterit benè poni aliqua modalitas, si ejus ponendæ sit aliqua necessitas, quam esse, adstruit argumentum factum. Immo exinde potest sumi confirmatio sententiæ adlatæ, quia si processio divina nō est mera formalitas, sed virtualitas quædam, æquivalens distinctioni reali; ergo & creata actio, si non importat realitatem aliquam, saltim modalitatem importabit. Sed quidquid sit, de antecedenti negari potest consequentia; quia potest esse entitas effectus, & non esse dependens ab hac causa: ergo ad tollendam indifferentiam, debet aliquid adferri, quod non est nisi modus; non potest autem esse una persona, quin producat ab alia; Unde etiam virtualitas dictionis & spirationis, non ideo ponitur à nobis in prima parte, ut auferat indifferentiam agendi, seu producendi, sed quia erat necesse ostendere principium formale,

Quò processions, idque distinctum realiter à termino producto, quod salvari non posset, si non poneretur prædicta dictio & spiratio, sed de hoc tractatum I. Part. Disp. 9. Num. 125.

OBJICITUR QUARTÒ. Si actio, esset aliquid superadditum, non posset ostendi subjectum illius receptivum. Quod probatur. Supponamus, creaturam assumi à Deo, ut instrumentum ad creandum, illa creatio non reciperetur in principio agente, aliàs mutaret agentem, non in passio, quia aliàs passum deberet esse prius ipsa Modalitate, quia esset causa illius materialis, causa autem, est prior suo effectu.

RESPOND. Quidquid sit, an ipsa actio formaliter sit quid superadditum, ad objectionem dici potest, positò, quòd illa creatio, utpotè profecta à creatura, involvat modalitatem, dici inquam potest, quòd creatio non pendeat ab effectu, tanquam à causa subjectiva. Tum quia aliàs hæc causa subjectiva, supponi deberet ante suam causalitatem. Tum quia si creatio dependeret à passio, tanquam à causa subjectiva, illa actio non esset creativa, quia esset dependens à subjecto. Tum quia illa actio creativa causaret seipsam, causaret enim causam suam materialem. Dependet ergo illa creatio, vel illa Modalitas ab effectu, tanquam à termino, quia scilicet impossibile est esse actionem creativam, & non respondere illi passum; & sicut terminus est id, quod sistit aliquid, & facit nē ulterius aliquid procedat; ita passum, sistit creationem, ut ulterius non procedat, cum jam passum habeat.

OBJICITUR QUINTÒ. Nulla necessitas jus Modalitatis.

RESPONDETUR, esse necessitatem, ut ostendatur sufficiens mutatio, cur transeat à non esse agentis, ad esse agentis.

Punctum Difficultatis 2.

An formaliter actio sit entitas Modalis.

DICENDUM EST PRIMÒ. Actionem formaliter non esse modalitatem.

PROBATUR PRIMÒ. Si nihil obstat, debemus tueri & sequi sententiam Aristotelis; sed si ponamus, actionem formaliter non esse modalitatem, nihil obstat, ut videbimus in solutione argumentorū, & sequemur sententiam Aristot. quod prob. quia Aristoteles non tenuit actionem esse modum superadditum, quò enim locò id significavit? Deinde 3. Physic. Tex. 20. censet, quòd doctio (quæ est quædam species actionis) sit ipse actus docentis, sed in quodam, (hoc est in eo, in quo docetur) & non decifus, (neq; enim pars habitus positi in docente dividitur unicuique discipulo) sed hujus in hoc (quod significatur dependentia doctrinæ discipuli à Magistro) 3. etiam Physic. Tex. 4. docet: Motum non esse præter